

PATVIRTINTA

Alytaus lopšelio-darželio „Boružėlė“
direktoriaus 2017 m. rugsėjo 21 d.
įsakymu Nr. V-46

**ALYTAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „BORUŽĖLĖ“
SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO
TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) Alytaus lopšelyje-darželyje „Boružėlė“ (toliau – lopšelis-darželis) nustato lopšelio-darželio lygmens prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą saugios nuo smurto ir patyčių (įskaitant ir patyčias kibernetinėje erdvėje) aplinkos lopšelyje-darželyje kūrimui.

2. Prevencija Tvarkos apraše suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

3. Prevencijos tikslas – sukurti saugią, vaiko asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką, kurioje vaikai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklausomi ir vertinami. Psichologinė vaikų savijauta ir saugumas lopšelyje-darželyje susijęs su emocine vaikų, lopšelio-darželio darbuotojų, tėvų (toliau – lopšelio-darželio bendruomenės nariai) gerove, jų tarpusavio santykiais.

4. Prevencijos priemonės, nukreiptos į visus lopšelio-darželio vaikus, padeda išvengti problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems vaikams, kuriems visam lopšeliui-darželiui taikomos prevencijos priemonės yra nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos, teikiama švietimo pagalba.

5. Intervencija Tvarkos apraše suprantama kaip lopšelio-darželio direktoriaus, direktoriaus pavaduotojo ugdymui, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų lopšelio-darželio darbuotojų (toliau – lopšelio-darželio darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

6. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

6.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

6.2. kiekvienas lopšelio-darželio administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

6.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

7. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme.

II SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA

8. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi lopšelio-darželio veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi lopšelio-darželio direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, grupių auklėtojai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi lopšelio-darželio bendruomenės nariai.

9. Lopšelio-darželio direktorius yra atsakingas už Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio lopšelio-darželio patyčių prevencijos priemonių plano parengimą ir įgyvendinimą.

10. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisija, kuri kasmet:

10.1. renka apibendrintus duomenis iš ikimokyklinio ugdymo auklėtojų ir priešmokyklinio ugdymo pedagogų ar direktoriaus pavaduotojo ugdymui dėl lopšelyje-darželyje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

10.2. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės bendruomenės narių apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;

10.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą, kuris yra lopšelio-darželio metų ugdymo plano dalis;

10.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdžiuose;

10.5. teikia siūlymus lopšelio-darželio direktoriui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

10.6. teikia siūlymus lopšelio-darželio direktoriui dėl Tvarkos aprašo tobulinimo;

10.7. atlieka kitus Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

11. Direktoriaus pavaduotojas ugdymui kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo Tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA

12. Visi lopšelio-darželio darbuotojai reaguoja į smurtą ir patyčias nepriklausomai nuo smurto ir patyčių formos, turinio, lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės ar tautinės priklausomybės ar kitų asmens ypatybių.

13. Lopšelio-darželio darbuotojai, reaguodami į smurtą ir patyčias, vadovaujasi Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017-08-03 įsakymu Nr. V-625 „Dėl rekomendacijų mokykloms dėl smurto artimoje aplinkoje atpažinimo kriterijų ir veiksmų, kilus įtarimui dėl galimo smurto artimoje aplinkoje“.

14. Lopšelio-darželio bendruomenės nariai, įtariantys vaiką patyrus smurtą artimoje aplinkoje, nedelsiant žodžiu (o darbo dienos bėgyje raštu) informuoja lopšelio-darželio direktorių, o jam nesant, direktoriaus pavaduotoją ugdymui. Informacijoje raštu pateikiami požymiai ir visos aplinkybės, kurios sukėlė įtarimą dėl smurto artimoje aplinkoje (1 priedas).

15. Lopšelio-darželio direktorius, o jam nesant, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, gavęs informaciją apie vaiką, galimai patyrusį smurtą artimoje aplinkoje, nedelsdamas žodžiu (o darbo dienos bėgyje raštu) informuoja Alytaus miesto savivaldybės administraciją, Vaiko teisių apsaugos skyrių, Alytaus apskrities vyriausiąjį policijos komisariatą.

16. Lopšelio-darželio bendruomenės nariai, įtariantys vaiką patyrus smurtą artimoje aplinkoje, nesant galimybei pranešti lopšelio-darželio direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui,

nedelsdami tiesiogiai informuoja Alytaus miesto Vaiko teisių apsaugos skyrių, Alytaus apskrities vyriausiąjį policijos komisariatą.

17. Lopšelio-darželio direktorius ar jo įgaliotas asmuo, pranešęs apie vaiko, galimai patyrusio smurtą artimoje aplinkoje, atvejį Alytaus miesto savivaldybės administracijai, Vaiko teisių apsaugos skyriui, Alytaus apskrities vyriausiąjį policijos komisariatui, informuoja lopšelio-darželio Vaiko gerovės komisiją dėl pagalbos vaikui organizavimo.

18. Grupės auklėtojas gavęs informaciją apie įtariamus ir/ar įvykusias patyčias:

18.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

18.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

18.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną.

19. Direktorius pavaduotojas ugdymui:

19.1. priėmęs užpildytą formą ją registruoja Patyčių registracijos žurnale (2 priedas);

19.2. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

19.3. apie įvykį informuoja lopšelio-darželio direktorių ir Vaiko gerovės komisiją;

19.4. nesibaigus patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį;

19.5. esant sudėtingesnei situacijai inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.

20. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

20.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, grupe, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

20.2. informuoja lopšelio-darželio direktorių apie esamą situaciją;

20.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui;

20.4. esant reikalui konsultuojasi su Alytaus Pedagoginės psichologinės tarnybos darbuotojais.

21. Lopšelio-darželio bendruomenės nario, įtarusio patyčias ar liudijusio patyčių atvejį, gavusio apie jas pranešimą, veiksmai:

21.1. informuoti lopšelio-darželio direktorių;

21.2. lopšelio-darželio direktorius, gavęs pranešimą, kad lopšelio-darželio darbuotojas patiria smurtą ar patyčias ar pats smurtauja ar tyčiojasi, priima sprendimus Lietuvos Respublikos teisės aktų numatyta tvarka, o esant reikalui, sudaro darbo grupę objektyvioms įvykių aplinkybėms iširti.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Visi dokumentai ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina vaiko teisių ir teisėtų interesų apsaugą įgyvendinančioms institucijoms ir lopšelio-darželio darbuotojams atlikti pavestas funkcijas.

23. Nepranešimas Alytaus miesto savivaldybės Vaiko teisių apsaugos skyriui ir (ar) policijai apie vaiko atstovų pagal įstatymą ir (ar) kitų asmenų daromus vaiko teisių pažeidimus užtraukia atsakomybę Lietuvos Respublikos teisės aktų numatyta tvarka.

24. Lopšelio-darželio darbuotojai su lopšelio-darželio nustatyta smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarka supažindinami pasirašytinai, o vaikų tėvams šis tvarkos aprašas skelbiamas lopšelio-darželio interneto svetainėje.

**ALYTAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „BORUŽĖLĖ“
PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA**

Pranešimo data / Registracijos Nr.

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios (vieta):	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota (pažymėkite ir pabraukite reikalingus žodžius):	
☐ Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.; ☐ Fizinės: mokinio/ suaugusiojo užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, mušimas, spardymas, įspyrimas, kumštelėjimas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.); ☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad mokinys/ suaugusysis yra nepageidaujamas ar atstumiamas, gandų skleidimas; ☐ Elektroninės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, mokinio/ suaugusiojo asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.). ☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) <hr/> <hr/> <hr/>	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Bendruomenės nario, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, grupė/pareigos:	
Bendruomenės nario, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, grupė/pareigos:	
Bendruomenės nario/ių, <u>stebėjusio/ių patyčias</u> vardas, pavardė, grupė/pareigos:	

Išsamesnė informacija apie įvykį, trumpas faktais pagrįstas įvykio aprašymas:

(Užpildžiusio asmens vardas, pavardė)

(Parašas)

**ALYTAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „BORUŽĖLĖ“
PATYČIŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS**

Žymėjimų reikšmės:

Ž – žodinės

F – fizinės

S – socialinės

E – elektroninės

Kt – kiti pastebėjimai

V – vaikas

S – suaugęs bendruomenės narys

Eil. Nr.	Data	Pranešėjo vardas, pavardė, pareigos/grupė	Smurto ir patyčių pobūdis Ž, F, S, E, Kt	Smurtą patyręs asmuo V, S	Smurtavęs asmuo V, S	Pastabos